

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

Cardinales Episcopi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

CARDINALES EPISCOPI

No. I.

FRANCISCUS JUDICE
NEAPOLITANUS.

Franciscus Episcopus Ostiensis, & Veliternensis, Cardinalis Judice Neapolitanus, Archiepiscopus Montis Regalis in Sicilia, Sacri Collegii Decanus &c. natus est 7. decembris anno 1647. ex illustrissimâ apud Neapolitanos Judicum familiâ, quam ipse novo gloriae additamento orbi magis illustrem reddidit. Altissimo dotatus judicio, principum aularum negotiis unicè natus videtur, quae tamen ita semper exantlavit, ut virtutes; quas eximias possidet, unicè in concilio haberet, nec praeter illarum praescriptum quidquam unquam ageret; justitiae etiam tenacissimus, ad illius trutinam cuncta exigit. Pontificiorum jurium, rara regionum ministrorum libertate, acerrimus propugnator perpetuè existit. Fides, in quamcunque se partem daret, inviolata mansit. Denique in utraque fortunâ magnus, suiq; victor animus tranquillâ statione sua deiici nunquam potuit. Is primò omnium *Protonotarium Apostolicum* in aulâ Romanâ egit. Postea in Clericum de Camerâ (quem, vulgo Chierico di Camerâ nuncupant) assumptus est; & cum in eo summa omnia reperirentur, ab Alexandro VIII. Pontifice Maximo commendatitiis Caroli II. Regis Hispaniarum literis haud gravatè datum est, ut *Sacro Purpuratorum Collegio* 13. Februarii anno 1690. adlegeretur: quo honore auctum Carolus *Sacratiorè Regii Regiminis* concilio non modò annumeratum voluit; verùm etiam summa regni negotia per hujus viri incomparabilem solertiam in aulâ Romanâ sub exitum elapsi saeculi procurari demandavit. Postquam Carolus II. è vivis excessisset, cruentum Europæ bellum post se relinquens, Eminentissimus Purpuratus Philippum V. Andegavensem, quem integra Hispania, pleno veluti torrente abrepta, receperat, unâ secutus est, optimum tunc quidem eum judicans, cui possessio suffragaretur; Et Hispania statim sensit, quantus vir suis partibus accesserit, cum faciundia summus in quamcunque partem peroraret, pronas omnium voluntates ocyus attraheret. Ergo dignissimus judicatus, qui provinciarum regimini admoveretur, à Philippo V. anno 1702. Siciliae immissus est, ut proregis potestate hoc regnum administraret, quod molli tunc quidem manu inter bellorum nubila tractandum ipse mitissimo instructus ingenio ita rexit, ut felices se reputarent Siculi, qui sic denique regerentur. Anno 1706. Insulâ excessit; quam tamen non ex toto destituere visus est: nam *Archiepiscopus Montis Regalis* in Siculo regno nuncupatus paternas curas suas in hanc usque diem eò extendit. Anno 1708. Indiarum etiam Patriarchatum obtinuit, ultra vastum oceanum inclytum suum nomen propagaturus. Postea *summi Inquisitoris* munus per Hispaniam Zelosè exercuit; quo qui-

qui-

quidem oculatissimo judicio felix Hispania erroneas quascunque Sectas suo è finè perpetuò exclusit. Et quamvis Belgarum populos hujus inquisitionis terrore confusos, prioribus sæculis à regibus suis æquè, ac ab avitâ religione descivisse viderimus, maluit tamen orthodoxa Hispania unius abscissione brachii reliquum regni corpus integrum servare, quàm apud se vel unicum subditum tolerare, qui Deo denique subditus non esset. Neque tamen intra hoc stitit Regis Hispaniarum in prudentissimum purpuratum propensio; Enimverò quantum fidei Philippus V. in eo collocarit, luculento satis argumento fit, quòd filium suum Ludovicum Asturiæ Principem, in spem tantorum dominatuum genitum, ejus curæ unicè committeret. Hunc quidem Patre amplissimâ monarchiâ rarò potentum miraculo se abdicante, Hispaniarum & Indiarum Dominum orbis vidit; sed in florentissimâ ætate præproperò fatò, dum hoc scribo, abreptus, luctuoso satis exemplo docuit, quòd mors invida magnificas æquè regum fores, ac laceras pauperum tabernas, utrimque admittendus nullo discrimine pulset. Ut tamen Sacro Inquisitoris muneri *Eminentissimus Purpuratus* se totum impenderet, Ludovicum I. cui Spiritum prudentiæ & pietatis jam magna ex parte insufflaverat, Duci de Popoli ulteriùs informandum permisit. Subinde in Hispaniâ hoc etiam interegregia ejus facta commemorandum egit, ut Pontificius inquisitor aliquot tractatus gravissimâ censurâ castigaret, qui principum sæcularium potestatem ita efferebant, ut Pontificiæ auctoritati multum detraberent. Unde undè demum offensionum nubila suborta fuerint, certè aula brevi aliam faciem induebat, & tam insignia eximii viri merita inimica grando momentò citiùs prosternebat; verùm ea est genuinæ virtutis indoles, ut ubivis gentium admiratores inveniat & cultores: Nam non modò Clemens XI. Pontifex Maximus tam præclarum principem summo benevolentiae affectu Romam reducem complexus est; sed Augustissimus insuper Imperator Carolus VI. tantæ sapientiæ Antistitem ad suas tractatum partes impensissime fovit; cujus equidem partes *Eminentissimus purpuratus* eò pròniùs suscipiebat, quòd tam justum regem Neapolitanò in soliò legitimè regnantem Neapolitanus ipsemet incueretur. Exinde Sacratiori Cæsaris Consilio, ubi quot capita, tot sapientiæ magistros reperias, ipse inter sapientiæ choragos numerandus adlectus est. Nec minùs Ecclesiasticam Rempublicam piissimis æquè ac prudentissimis curis perpetuò amplectebatur. Certè hoc Episcopo felix aliquando Capua, suas sibi delicias renasci credebat. Palestrina non tam sano fortunæ olim nobilis erat, quàm hujus principis pastorali curâ se fortunatam sensit. Urbs Tusculana eo etiam Episcopo gavisâ est; credo ut facundissimus hic Cicero suum Tusculum nancisceretur, ubi in admirabilem eloquentiam sacrum os solveret. Modò Ostiensis civitas eum Sacrorum Antistitem amplectitur, cui equidem ostium irremissâ pastoris curâ pandere ad cœlos videtur. Nec etiam Velitæ præfata Volscorum gloriâ tantum gloriantur, quantum hujus Antistitis sui magnificentissimo nomine illustratas se sentiunt. Mons Regalis in Sicilia *Regale* eius *Sacerdotium* in excelso gloriæ positum venerabundo nutu suspicit. Christianus denique orbis, in cujus charitatem se eviscerat, sincerissimo affectu fovet, quatenus MVLtIpLICet Vt Phœnix Dies.

No. II.

FABRITIUS PAULUCI- US FOROLIVIENSIS.

Fabritius Episcopus Portuensis Cardinalis Paulucius Foroliviensis Sanctissimi Domini Nostri Papæ Vicarius, & Secretarius Status natus est 3. Aprilis anno 1651. ex illustrissimâ apud Forolivienses Comitum de Calbulo profapia, ex qua elapso sæculo floruit Franciscus Paulucius, qui sacre Themidis prodigium visus, multorum principum gravissimas causas admirabili prudentiâ in aulâ Romanâ pertractaverat. Vivere ceperat anno 1581; exinde necdum decem annos supergressus Romam pervenit, nobilem animum in Collegio Romano scientiis imbuturus. Postea famosissimus Baronius suas illum in ædes transtulit, nec potuit non fieri maximus, cum tanti viri doctissimo consortio fruere, & ex illius disciplinâ probè efformaretur. Denique Cardinalis Aldobrandinus, scientiarum elapso sæculo Phœnix ad sua traductum ministeria penitus perfecit. Sub Paulo V. Auditor Cameræ Apostolicæ nuncupabatur. Gregorius XV. Complures insignes episcopatus eidem obtulit, quos ille mirâ animi modestiâ recusabat. Sub Urbano VIII. referendarium utriusque signaturæ insigni solertiâ agebat; hinc statim ab eodem Urbano Consultor inquisitionis, & episcoporum examinador denominabatur. Sub Innocentio X. multos hostes nanciscabatur, cum non sæculo, non hominibus æstimatis, inconcussò studio pro veritate staret; eas tamen omnes difficultates feliciter eluctatus, ab Alexandro VII. anno 1657. ad purpuræ honorem vocabatur, multorum destinatione etiam in summâ ætate pontifex futurus, nisi pene octogenarium ante Alexandrum VII. fatum surripuisset. Forolivienses tam insigni Patriotæ in publico foro statuam posuerunt, quæ decantatissimum tanti viri nomen posteritati perpetuò loquetur; nec minus ex illius felicissimi ingenii partu viginti doctissima manuscripta prodierunt, quibus ille in memoriâ posteritatis perpetuò vivet. Habemus hic brevi quopiam compendio descriptum nostrum Eminentissimum Purpuratum Fabritium Paulucium, priori illi Francisco, si utriusque casus probè conferamus, per omnia adeò similem, ut non prior ille excessisse, sed immigrasse in alterum videatur. Certè illi mortalium oculis subducto, ceu occiduo Hespero novus oriens felicitatis Bosphorus, Fabritius successit, suæ fortunæ ipsemet futurus faber; siquidem in ædificando tantæ sapientiæ Palladio, quod sola virtus perfecit, fortuna nullam partem sibi vindicare valeat. Planè eximias animi dotes, principe Viro dignissimas, antistes integerrimus possidet; & quam parùm absuit, ut virtutibus suffragantibus in illud se solium evectum videret, unde triplici tyarâ mytratus præsul Sacro Orbi jus diceret. Huic eum spei quam proximè admovebant elata penè supra humanum sapientia, rerum forensium pertractandarum admiranda solertia, & in juribus Pontificiis propugnandis inconcussa constantia, quibus accedit magnanimus animus, difficillimis etiam Sacre

D

Rei.

Reipublicæ temporibus semper serenus, nec pacificâ cœli sui statione unquam deiciendus; addamus juris & æquitatis juratissimum studium, cujus tenaciores paucos reperiemus; præterea virtuosissimæ vitæ tam constans in eo tenor semper extitit, ut sibi prorsus idem nunquam non staret; hinc populi Romani studia mirè sibi conciliavit, non aliis equidem artibus, nisi quòd in omnes beneficus esset, nec ullus ei unquam displiceret, nisi cui virtus. Antequam sacram purpuram obtineret, gubernatorem in urbe Romana agebat, & ita agebat, ut eò denique vix alter justior unquam fuerit. Anno 1697. Colonias Agripinas Pontificius nuntius missus est; inde anno insequenti nuntius extraordinarius Poloniam intravit; nam cum Polonia intestinis dissidiis jam tunc miserè dilaceraretur, vir maximus immittendus erat, qui dissensionum nubila sua serenitate discuteret; & egregius pacificator exulceratos procerum animos tunc quidem utcunque composuit. Redux factus, Ferrariensem episcopatum meritis vir obtinuerat; & quantum paulò ante in civilibus negotiis feliciter exantlandis perfecerat, tantum pastoralis sollicitudinis in commissâ sibi grege fideliter pascendâ postea exhaustit. Hinc ab Innocentio XII. propriæ ecclesiæ purpuratis annumeratus est; tunc quidem recusanti honor ingerebatur, quem ita gerebat, ut ornamentum non accipere, sed dare ipsi dignitati videretur. Apud Clementem XI. Innocentii successorem tantâ gratiâ valebat, ut maximis consiliis inter Reipublicæ ardua semper adhiberetur; & prout illustrissimus ejus frater sagò inclytus Pontificiis copiis præfectum se vidit, ita Eminentissimus purpuratus pacis artium callentissimus secretarii statûs arduo munere jam tunc insigniter defungebatur. Planè cum belli tempestas longè funestissima in totam Europam detonaret, adversus bellorum fulmina inconcussa stetit hæc humanæ sapientiæ laurus. Oleam equidem & laurum pacificæ Romæ prætulit, amicabilibus tractatibus Pontificem inter & imperatorem Josephum initis 15. Junii anno 1709. nocte concubia cum Casaris ministro marchione de Prie subscribendo; nec unquam felicis solidas noctibus dies maritavit, quàm cum dissensionum nubila discutiens ex tenebris splendescere lumen fecit. Anno 1710. summi Pœnitentiarii perquam honorificum munus eidem conferebatur. Anno 1711. piis manibus defuncti imperatoris Josephi ad aras piissimè parentabat, & in communi orbis luctu, extincto uno Austriæ oculo, tristitiam unâ afferebat. Anno 1714. Alexandro Sobieskio moribundo adstitit, ad ultimam luctam heroicum principem tam probè instruens, ut sub ejus manibus mori dulce denique fuerit. In Quesnellianis erroribus profigandis tam strenuus semper Zelator fuerat, ut Gallia eò fermentò expurgata hujus Principis justæ censuræ, quâ nova dogmata flagellabat, multùm debeat. Anno 1715. ex presbyterorum ordine ad episcopos translatus, Albanensi ecclesiæ præficebatur. Anno 1721. Generalis Vicarius summi Pontificis declarabatur. Inde Clemente XI. è vivis excedente, prope erat, ut in pontificem maximum eligeretur, complurium purpuratorum suffragiis, & plebis Romanæ ardentissimis desideriiis in eum collineantibus: enimvero ad sacrum conclave iturus populi coronâ cingebatur, & percipiebantur palam erumpentium animorum studia, multis acclamantibus, ut qui purpuratus Mysta sacrum conclave intraret, non nisi triplici condecoratus tyarâ inde egrederetur; Sed tantam dignitatem meruisse placidissimo senio satis erat, & ab omni ambitu alienissimus haud gravatè secum ipsè habitat. Postea etiam apud Innocentium XIII. in summo pretio hoc sapientiæ gemma exstitit; eo etiam ad superas oras triennio abhinc avolante, Benedictus XIII. eodem in hunc sapientiæ Apollinem cultu ferebatur, dignissimum judicans, in quem Summum secretarii statûs officium noviter transferret, quo is tanta sui commendatione sub Clemente XI. defunctus jamdum fuerat. Certè in summo etiam senio acer & vegetus, fidelissimum ecclesiæ ministrum nunquam non agit; qui denique cum Gorgia Leontino se felicissimum reputare possit, eò, quòd nihil habebat, quò senectutem suam, hucusque dimenso per summas virtutes vitæ curriculo accuset.

No. III.

FRANCISCUS PIGNATEL- LUS NEAPOLITANUS.

Franciscus Episcopus Tusculanus Cardinalis Pignatellus Neapolitanus Archiepiscopus Neapolis natus est anno 1652. 6. Februarii. Ortum suum refert ad decantatissimam Pignatellorum Profapiam, quæ ditionibus per Regnum Neapolitanum adeo invaluit, ut ducatus ac Marchionatus *Bisaccia*, *Montecorvino*, *Spinazzola*, *Castellanetta*, *Monteleone* &c. &c. virtutum æquè ac opum ditissima familia possideat. Ex ea sydus longè illustrissimum exortum est Innocentius XII. Pignatellus, tam recentibus in Christianum orbem meritis, ut omnium adhuc oculis gratissimâ sui recordatione obversetur. Attamen pacis observantissimus in ea tempora Pontificatum suum incidisse indoluit, quibus Christianus orbis perpetuis bellorum motibus concutiebatur; Id tamen summi solatii loco habuerat, quod antequam moreretur, orbem pacatum videret; præsertim Hungariâ ab impotenti turcarum tyrannide victricibus Austriæ, à cœlis adiutæ, armis vindicatâ. Sed cum abstersâ bellorum fuligine pacis limina clauderentur, contrâ sexcentesimo sæculo ad finem deproperante, sacra porta Christi Vicario aperienda esset, mors invida obstitit, quò minùs penè integri ejus seculi Phœnix exoptatissimo officio defungeretur; nam antequam ille portam aperiret, mors vitæ ostium clausit. Eò quidem rebus humanis subductò, in mundi & gloriæ theatrum successit Eminentissimus noster Purpuratus Franciscus Pignatellus, Innocentiû XII. ex fratre ejus Julio non degener pronepos, & avitarum non minùs ac propriarum virtutum radiis pulcherrimè rehitens. Enimvero Religio, constantia, probitas, & mentis integerrimæ sinceritas, nec ullis lassata difficultatibus magnanimitas, hisque omnibus suppar sapientia penè supra hominum sortem laudabilissimum Antistitem evehere videntur. Anno 1700. Pontificius Nuntius ad Polonos missus est, ut pacis interpretem ægeret, quam per dissensiones inquietæ gentis obtinere non licuit. Inde redux factus Viennam attingebat, ubi Leopoldus Imperator sapientium cultor mirificus, eximium virum magnificè amplexus est, nihil obsequiorum prætermittendo, quibus Maximi Pontificis dignissimum nepotem veneraretur, de quo jam tum summa omnia multorum opinio augurabatur. Anno 1703. ab Ecclesiâ Tarentinâ, cui laudabilissimè præerat, ad Neapolitanum Archiepiscopatum translatus est, quem religione & Sapientia ita administravit, ut difficillimis sacræ Reipublicæ temporibus, cum inter bella leges jacerent, in nullo unquam Antistes integerrimus offenderet; Religionem equidem comprobabat eximius ejus Zelus, quò pro Ecclesiasticâ immunitate tuendâ juratissimo studio semper steterat. Sapientiam vel ipsa tempora satis eloquebantur; nam cum Regnum Neapolitanum bis Dominos mutaret, prudentissimus planè Vlisses erat, qui integro illo decennio (tot enim anni ab adepto ejus Archiepiscopatu ad pacem Ultrajectinam interfluxerant) variis licèt undis jactatam navem feliciter ad portum deduxerit; Ecclesiæ etenim suæ unicè curam gerens, nec sæculares potestates curans, tunc demum ut plurimum sapuit, cum ad tuenda Ecclesiastica jura, quæ sæculi genius diminutum ibat, infractò animo stare semper visus est. Ergo Clemens XI. Pontifex Maximus Sacram purpuram eodem anno eximius viri meritis concesserat, quam In-

nocen-

nocentius XII, quamdiu in vivis supererat, licet multis intercedentibus, sanguini non tribuerat. Tunc quidem, cum ad purpuram vocaretur, id singulare contigit, ut ad eam dignitatem acceptandam primus omnium à sanctissimo Patre evocaretur, luculento satis testimonio, quam eximias virtutes Sanctissimus Pater in eo viro reperit, in quo quidem exornando primus ejus labor versaretur; planè tam magnificis laudibus eum in publico consistorio, quo purpuratum dicebat, extulit, ut quantum in suo animo meritissimus Princeps regnaret, sacro ore satis eloqueretur. Tunc quidem temporis, quo hic purpuræ acceptæ nuntius ad ipsum delatus est, in aedibus Lauretanis pro eximio suo in Magnam Matrem studio, eandem venerabatur, utque munificentiae suae perpetuum monumentum relinqueret, Christi è cruce penduli imaginem, gemmis exornatam, & ad duodecim facile millia scutorum Romanorum æstimatam, partheniis aris aureâ liberalitate donum obtulit, dignissimus, qui Marianis verè ignibus æstuans, Parthenii cultus sui in eo potissimum loco fructum perciperet, & coeli dominæ eam dignitatem in acceptis referret. Inde Pisaurum delatus, rubrum galerum à grandi Pontificis Nepote Hannibale Albano ad se delatum reverenter accepit, satis dignoscens, quam propensò in se animò Sanctissimus Pater esset, cum ad se exornandum maximi Nepotis ministerio uteretur, quem & ipsum jam tunc sua merita ad purpuram vocabant. Cum anno 1706. Carolus VI. victricibus æque armis, ac populi votis regnum Neapolitanum sui juris faceret, eum haud gravatè Regem suum agnovit, quem ipsi coeli non huic modò regno, sed orbi universo, quem meritis complectitur, immisisse videntur. Ergo ad Cardinalem Grimanum, Summum Cæsaris in aulâ Pontificiâ ministrum maximo comitatu se conferebat, sua novo Regi obsequia contestaturus; quem quidem Eminentissimus Purpuratus Grimanus ita accepit, ut multum sibi de tanti viri ad Cæsareas partes accessu congratularetur. Quadriennio abhinc Eminentissimus Pignatellus huic Maximo Cæsaris Ministro vices abundè reddidit. Nam cum is prorex Neapolitanus animam ageret, Zelotissimus Archiepiscopus à moribundo nunquam recessit, & ad ultimam luctam Christianum Athletam probe armavit, summo solatio inde percepto, quòd nullo mortis metu morientem videret, utpote in coelos, quos meritis præoccupaverat, avolaturum. Ao. 1709. Agnata ejus Maria Anna Pignatella cum Illustrissimo Sacri Romani Imperii Comite Joanne Michaële de Althan, aurei velleris Equite, & summo Cæsarei stabuli præfecto, primæ admissionis apud maximum Imperatorem ministro matrimonio juncta est, quo factum est, ut princeps *Pignatellorum* familia cum compluribus illustrissimis Germaniæ dynastis affinitatum foederibus innecteretur. Eadem illustrissima familia nobilissimos Caraffas sanguine complectitur; prout Eminentissimus Purpuratus agnatum Caraffam in templo S. S. Trinitatis Neapoli in Episcopum Larissæ consecravit, pluribus veluti fulcris Ecclesiam suffulturus. Anno 1716. Hebræum ad Christiana Sacra traductum, suis ipse manibus lustralibus undis abluebat, & ut totum Pignatellorum beneficium esset, à nepote suo Marchione de Monte Leone, Proregis Neapolitani filio, è sacro fonte levari curavit. Anno 1719. à Clemente XI. Romam evocabatur, qui de summis rebus, nunciaturam Neapolitanam concernentibus, prudentissimum principem in consilium adhibebat, quem etiam Sabinæ Episcopum tunc quidem nominavit, eum ex Diaconorum ordine ad Episcopos transferendo. Ipse etiam Augustissimus Imperator, ut fidiissimos Pignatellos Cæsareâ autoritate magis magisque orbi redderet conspicuos, Nicolaum Pignatellum principem de Monte Leone anno 1719. proregem Siciliae nominavit, & Pignatellum marchionem Sancti Vincentii, Supremum belli mareschallum in regno Neapolitano creavit, legionè equestri ejus fidei commissâ. Anno 1720. Eminentissimus Purpuratus plenariam peccatorum veniam per regnum Neapolitanum promulgari jusit, ut divinam iram placaret, & pestiferam luem, qua urbs Massiliensis miserè depascebatur, procul à patriæ finibus arceret; tunc quidem optimi ominis locò habitum est, quòd concretus Divi Januarii sanguis, in crystallino vitro conclusus, cum sacro ejus capiti propius admoveretur, recentibus guttis stillaret, insigni hoc prodigio in hanc usque diem durante, & quam gloriosus Deus in Sanctis suis sit, manifestissimè demonstrante. Ceterum Eminentissimus hic Purpuratus tribus conclavibus pro eligendis novis Pontificibus ita interfuit, ut in spem summi fastigii nunquam non ipsemet veniret. Enimvero cum religione summus existat, summâ hâc dignitate se dignissimum nunquam non præstitit; planè Sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo, & inventus est justus, stolâ gloriæ haud dubiè induetur in coelis, æternum triumphaturus.

No. IV.

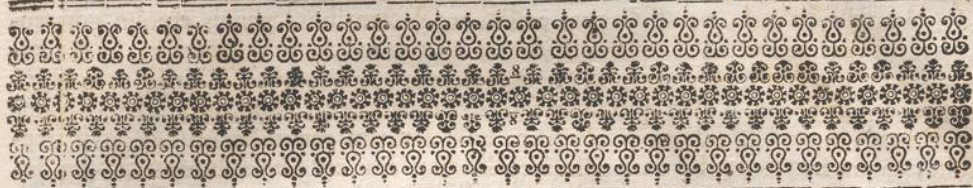
FRANCISCUS BARBERINUS ROMANUS.

Franciscus Episcopus Prænestinus Cardinalis Barberinus Romanus natus est 13. Novembris anno 1662. ex illustrissimâ Hetruscos inter Barberinorum familiâ; nam gentilitium castellum, Barberino dictum, Florentiam inter & Siennam hodieum conspicitur, undè toti inelytæ profapiæ nomen, cùm antea barberinî Castellinorum nomine venirent. Decantatissima hæc Barberinorum familia quamplurimos togâ & sagô præclaros viros publicæ luci dedit; Ego ceteris prætermisissis, qui longam de se scribendi materiam historicis præbebunt, duos aggrador. Imprimis Maphæum Barberinum, postea Urbani VIII. nomine in cathedram Petri evocatum: & post illum tanti Patruî dignissimum nepotem Franciscum Barberinum, Eminentissimum Cardinalem nostrum, quod nobile par maximis in Christianam rempublicam meritis effecit, nè quis in Europâ nostrâ terrarum angulus sit, qui Barberinorum nomen ignoret. Urbanus equidem Pontifex creatus inter Reges Galliarum & Hispaniarum pacem conciliavit, pacis interprete Cardinale Francisco Barberino nepote in Galliam misso: Inde Basilicam Sancti Petri, Stupendam illam molem, absolutam consecravit 18. Novembris anno 1626, in cujus quidem fabricam quadraginta tres auri milliones impensas referunt. Postea anno 1629. Beato Andrea Corfino Florentino ordinis Carmelitarum cœlestes civium honores detulit anno 1629. Triennio ante Sanctorum fastis adscripserat Sanctam Elisabetham Lusitanæ reginam; sic fidissimos orbi Patronos, sui que perpetuam unam memoriam reliquerat. Idem Portum Centum cellarum, vulgo civitta vechia dictum à prædecessoribus inchoatum absolvit. Nec minus Principibus Apostolorum magnificentissimum mausoleum exstruxit, aramque maximam sub eo constituit. Adriani molem novis propugnaculis reddidit firmiorem anno 1628. In agro Bonnoniensi firmisissimam arcem, quæ ex suo nomine Urbano dicitur, validissimis propugnaculis, gemino vallo, nec non geminâ fossa circumdedit, ad Pontificiam ditionem magis magisque tuendam. Arcem castri Gandulphi ampliavit & hortis amœnissimis instruxit anno 1629. Montes Pietatis ad egentium & alieno ære oppressorum levamen in urbe fundavit anno 1639. Quirinali palatio multa adificia addidit, familiæ Pontificiæ pernecessaria An. 1638. Amplissimâ horrea ad populi necessitates sublevandas exstruxit An. 1639. Magnam urbis partem, civitatem imprimis leoninam moenibus incinxit An. 1644. Idem Divæ Martinæ corpus ex Marmertino carcere adinvenit. Ædes Sanctæ Bibianæ, S. Anastasiæ, & S. Caji Pontificis, nec non Ecclesias Beatæ Virginis Mariæ Conceptoræ, & Monasterium Incarnationis Christi sumptuosissimè exstruxit. Hæc aliâque complura opera Barberinî fuere; nunc descendendum ad inelytum Nepotem Franciscum Barberinum, de quo hic Sermo. Cardinalitio Collegio adlectus est ab Alexandro VIII. 13. Febr. An. 1690, dignissimus planè purpurâ Princeps, in quo quidem ad exactam viri undequaque

E

per-

perfecti ideam nihil desideres. Eximia prudentia omnes actiones ejus insigniter commendat. Summus ingenio in altissima quæque vix unquam fallentibus conjecturis penetrat. Gravissimorum negotiorum molem nullis lassandis difficultatibus sustinet. Conceptis semel prudentissimis consiliis virili constantiâ adherescit; affectibus etiam tam probe compositus, ut tranquilla animi, in læta pace triumphantis Statione nunquam dejecti possit. Cum Summus Pontifex ei biretum imponeret, & pacis osculum figeret, Sacro ejus capite Infula decidit, multis multa ominantibus; ceu Pontificiâ tyarâ neopurpuratus aliquando condecorandus esset: Merita planè, cur condecoraretur, nunquam defuerunt, si quidem idem cœlum plures soles caperet. Postea apud Ravenates Pontificis legatum egit, nec præsentiore cura subditorum necessitates sublevare ullus visus. Anno 1697. Regni Poloniæ Protector denominatus est; Hinc Augusto Saxonæ ad regium fastigium evocatò, exquisitissimâ neutiquam pompa defuit, qua suum ob hunc principem in maternum æquè Sacræ Romanæ Ecclesiæ gremium ac Poloniæ solum receptum, medullitus haustum gaudium contestaretur; Ante omnia in Ecclesiâ Sancti Stanislai Polonorum Tutelaris Ambrosianum hymnum solenni ritu intonari curavit, lætus ex Wittekindi potissimum perverustâ profapiâ reperiri, qui orthodoxam fidem, ab illo haustam, sed temporum calamitatibus in illis regionibus intercidentem, noviter amplecteretur. Anno 1701. Pontificiâ sede vacante, pro Francisco Albano, postea Clemente XI, in Romanum solum evehendò eò firmius stabat, quòd optimi orbis rectorem futurum prudentissimâ conjecturâ præsentisceret. Subinde mitissimi animi Princeps Solam pacem inter medios belli turbines temper in ore ferebat; Planè rebus anno 1709. ad bellum spectantibus, non credidit externorum militum injurias in solum Romanum asperioribus remediis irritandos. Anno 1713. Comitum Galliarum, Cæsaris in aulâ Romanâ ministrum, longissimâ centum & novem currum pompâ quàm magnificentissimè Romam ingressum, 12. Maji ad summi Pontificis conclave peroraturum introduxit; Tunc quidem ottomanicus Tyrannus grave Reipublicæ Christianæ exitium minitabatur, & ipsam Romam, stolido somniò cogitabat. Verum Carolus VI. omnis ætatis ac memoriæ clarissimus Imperator paulo postea exundantem illum Barbarorum torrentem invictò suo milite ceu objice objecto fortiter stetit, ne ultra progredereetur. Paulò antea Serenissimus Barberini frater, idemque Palestrinæ princeps ducissæ de Sora matrimonialibus foederibus junctus erat, inclutum stemma, Christiani Orbis bono destinatum, novâ, nec degeneri sobole beatus. Anno 1714. res prodigiosa contigit, fellâ, è quâ tantus princeps, Religioso ex ordine Sancti Benedicti collocuturus, vixdum assurrexerat, fulmine tactâ, & momentò citius absumptâ; Infra tamen, hoc pietatis cœlum fulmina serpebant: steterat inconcussa adversus has fulmineas minas Daphnæa hæc humanæ sapientiæ laurus; nec etiam grandi orbis commodo natus mensuram suam tam citò explevit. Anno 1714. Protectorium fratrum minorum Sancti Francisci, quos vulgò Capucinos indigitamus, suscepit, hos solidæ virtutis alumnos, professione minimos, virtutibus maximos, paterno semper affectu complexus, luculentam mercedem sperans in cœlis, qui eos cœli alumnos nutriret in terris. Anno 1721, ut domui suæ Princeps providus probe disponeret, Fridericum Boromeum hæredem nuncupavit, suarum non minus opum, quàm eximiarum virtutum hæredem post se relicturus; Nam Barberinos & Boromeos ab eodem communi stipite descendentes reperio: hinc uno successore non deficere alter videtur. Hic idem Eminentissimus purpuratus Mutinensium Duce agnatò gloriatur; hunc enim parente Laurentiâ Barberina progenitum constat. Quo quidem factum est, ut Augustissimam domum Austriacam Eminentissimus Purpuratus affinitatis foederibus unâ complectatur, dignissimus denique, quem in suum omnes adoptent. Eum quidem in Episcoporum ordinem receptum Ecclesia Palestrina sibi de tanto viro gratabunda suscepit, quem Eminentissimus Cardinalis Paulucius postea inauguravit. Demum prout Eminentissimus Purpuratus Barbarinus, principibus charus in eorum animos pene dominatum exercet, ita virum planè popularem, ejusque commo-dis intervientem, vulgus amplectitur. Planè apis ista argumentosa mel cunctis præbet, omnibus amabilis, omnibus desiderabilis; adeo ut non sine præfagiò majores stirpis ejus insignia apes fecerint: Scilicet: Dum dominantur apes, copia mellis erit.

No. V.

JACOBUS BONCOMPAGNUS BONNONIENSIS.

Jacobus Episcopus Albanensis Cardinalis Boncompagnus Bonnoniensis Archiepiscopus Bonnoniæ natus est quinto Maji anno 1651. ex illustrissimâ Boncompagnorum Bonnonienses inter familiâ. Est cur Bonnonia doctorum virorum sedes, se summis viris jactet, quos ex decantatissima hac Boncompagnorum domo publicæ luci dedit. Eos inter primatum faciliè obtinet Gregorius XIII, laudabilissimus, si quis unquam, Romanæ Ecclesiæ Antistes, qui sanctissimis curis orbem complexus utrumque, sacra Christiana longè latèque propagavit. Is in sedandis Belgicis tumultibus totus erat, & Catholicum Belgium suas è communi naufragio servatas reliquias, magna ex parte Gregorio debet. Pro Hugonottis ex totâ Galliâ expellendis arario Pontificio neutiquam parsit, plus quàm quadringentis aureorum millibus Carolo IX. eam in rem numeratis. Viros doctissimos æquè ac piissimos prudentissimo selectu conquisivit, quos in Africam, magnâ spe conversionis affulgente immisit, & lavari æthiopem posse Zelosus Antistes edocuit. In Americam pene integros optimorum Misfianorum exercitus ablegavit, qui penè, quidquid idolorum supererat, debellarunt. Idem viginti duo Collegia instituit, ut orthodoxam Religionem latius disseminaret. In urbe Romanâ Societatis Jesu amplum collegium fundavit, ne ex urbe orbis princeps, ipsi impigri orbis converfores excluderentur. Præsertim Collegium Germanicum pro centum adolescentibus instituit, seu potiùs à Julio II. jam inchoatum absolvit, redivitibus annuis decem millium aureorum ei collegio perpetuò attributis; quod eo fine factum, ut Germanæ nationis juvenes & scientiarum disciplinis probè imbuerentur, & veræ religionis lac à teneris exfugerent, ut in patriam suam remissi, ceteros aut titubantes corroborarent, aut à vero tramite deflecentes, ad rectam semitam reducerent. Summam etiam diligentiam Princeps justissimus adhibuit, ut latrones & sicarii, quos vulgato nomine bandittos appellamus, qui itineribus euntium imminet, ex totâ Italiâ noxiosissimam hominum facem expelleret. Cùm eo Pontifice Sacrum Jubilæum Romæ anno 1575. celebraretur, tantus peregrinantium accursus factus est, ut sola hospitalis domus Sanctissimæ Trinitatis sæpe eadem die septem aut octo millia eorum exciperet, principibus viris in ministerium peregrinorum intentis, & vel sordidos eorum pedes abluentibus; Gregorio interim immensos sumptus affatim suppeditante. Juris Canonici æquè ac Civilis nobilissimâ scientiâ usque adeo pollebat, ut per integram Italiam majorem Sacra Themis Alumnum non habere visa sit; plane Gregoriani codices, ejus imprimis operâ confecti, qualis quantusque doctor fuerit, luculenter testantur, & si vel cetera desint, Boncompagnorum nomen immortalitati consecrant. Nec minùs grande illud beneficium in Boncompagnos redundat, quò veteri calendario Julianò immutatò, novum Gregorianum correctâ erratione anni, Christiano orbi propositum est, plerisque etiam adversariorum, ne toto cælo & anno aberrare viderentur, eam innovationem, in qua præter Gregorii nomen nihil admo-

admo-

admodum displicebat, per Europam passim amplectentibus; paucis etenim minutulis per annum neglectis, temporis tractu ita eorum numerus excreverat, ut à tempore Nicani concilii ad annum 1582. dies decem constituerent. Ergo urbs Bononiensis Gregorio, è cive quondam suo Sacratioris orbis Domino publicis expensis Æneam in potiori adium publicarum aulâ statuat magnificentiſſimè extruxerunt, quàm si quis probè cum adſcripto laudum ejus epigraphi intueatur, ita denique ſentiet, Gregorium mortalium oculis ſubductum in præclariffimo Nepote ſuo Jacobo Boncompagno, noſtro Eminentiffimo purpurato undequaue vivere; & prout illum Reipublicæ bono & patriæ ſplendori natum, & civem optimè meritum Bononia deprædicavit; ita pariter eadem patriâ velut altiffimæ Sapientiæ Principem Eminentiffimum purpuratum Jacobum Boncompagnum intuetur, & ejus ſapientiæ oracula, reveretur. Enimvero virtus, doctrina, Religio, & admirabilis ſolertia, laborumque in ſeras uſque noctes continuatorum, perfeverantia hunc Principem perfeceſerunt. Nil temere loqui, imagini veræ Sapientiæ ubivis parere, quot verba, tot oracula funderè eximio huic viro in conſuetis eſt. Hinc Innocentius XII. virorum doctorum fautor mirificus conjunctam ſin Boncompagno cum ſumma nobilitate doctrinam ſacrâ purpurâ condecorandam imprimis ſibi putavit, quæ etiam ei tot meritis præcurrentibus An. 1695, obtigit, non alieno ab illuſtriſſimâ Familiâ honeſtamento; quippe Philippus Boncompagnus Gregorii XIII. ex fratre nepos, nec non Hieronymus Boncompagnus, qui obiit anno 1684. & poſt eum Franciſcus, qui vivere deſiit, An. 1690, eadè purpurâ, ſummis omnium meritis indulta inclaruerunt. Poſtea Eminentiffimus Purpuratus honorificentiffimum Legati munus Pontificis in patriâ ſua obivit, tantus in civium amoribus, ut nihil ægrius, quam abitum illius Romam An. 1721. perferrent; cum enim civilibus æquè ac Eccleſiaſticis diſciplinis probè imbutus eſſet, callebat equidem omneſartes, utrique Reipublicæ Sacræ æque ac profanæ ad amuſſim adminiſtrandæ perneceſſarias, ita tamen, ut principem locum obtinens virtus, cunctarum denique actionum diribitrix eſſet, nec etiam ſe ſæculi curis aliter impenderet, niſi ut eas altius, & ad ultimum ſinem Princeps Religioſiffimus ordinaret. An. 1707. domeſticum ſuus curas Eminentiffimi Purpurati intenderat; Nam Sereniſſimus ejus Frater Gregorius, ad quem cum Olympiâ Ludoviſia Piombini Principatûs hæreditas pervenerat, abſque mâſculo hærede fatiſ conceſſerat, Principatûs hæreditate ad filiam natu maximam Mariam nomine devolutâ. Sed eam ipſam Antonius Boncompagnus Soræ Princeps Eminentiffimi Purpurati natu minimus frater matrimonialibus fœderibus ſibi conjunxerat, diſpenſatione Pontificia deſuper obtenta, ut penes eandem de Chriſtianâ Republicâ meritiffimâ familiam ampla ea hæreditas maneret: Secundò genitus Frater Franciſcus Archiepiſcopus Bononiënſis jamdum An. 1690. ultimam diem clauserat; quem probatiſſimarum virtutum Principem fata invida non finebant eſſe ſenem; Jacobo ſcilicet ad eundem archiepiſcopatum Bonnonienſem viam adornatura. Is in hanc uſque diem indefeſſus pro Eccleſia Dei fortiter tuenda invigilat, & Superum cultui ac ſacris aris exornandis, nec dies nec noctes ceſſando ſe totum impendit. Et ſi quidem antecēſſores ejus draconem gentilitiæ parmæ ſuæ inſeruerunt, id ideo præciſè factum arbitror, quod draconem ad portam templi, in quo aureum vellus cuſtodiebatur, excubias egiſſe, antiquitas tradat; Et Boncompagni in Eccleſiâ Dei fideliter cuſtodiendâ exemplum renovare voluerint.

No. VI.

FRANCISCUS AQUA- VIVA NEAPOLI- TANUS.

Franciscus Episcopus Sabinensis Cardinalis de Aquaviva Neapolitanus, Protector regni Hispaniarum natus est 14. Octobris An. 1665. ex decantatissimâ ducum Atria in regno Neapolitano familiâ; ad quam quidem Atriam, in agro Picentino sitam ortum suum referebat Imperator Adrianus; hinc eadem urbs olim nomine Hadriae veniebat. Primus, cui Ducis nomen concessum Matthæus Andreas Aquaviva existit, in id fastigii anno 1486. erectus: inde Aquavivæ tam latè propagati fuere, ut inde ortum suum ducant moderni comites de Flaviano & Conversano, duces de Nardo & Noci, nec non principes de Caserta & Teramo, celeberrima per regnum Neapolitanum nomina. Ad hanc principem familiam pariter refertur Franciscus Regis Societatis Jesu sacerdos, qui Sanctorum factis à Clemente XI. adscriptus, novo sydere cælum auxit; verè Aquaviva & fons saliens factus, qui in salutem plurium scaturiret. Denique Eminentissimus Purpuratus Franciscus Aquaviva, qui in nostra tempora, magnorum virorum partu fecundissima incidit, patriæ suæ decus longè illustrissimum, & humanæ apex sapientiæ videtur. Roma magnitudinem tanti viri deprædicat, Hispania prudentiam experitur, exteræ gentes solidissimum genium, & ad omnem perfectionem efformatum demittantur. Cùm natura dotes omnes, principe viro dignas, in eum liberaliter effuderit, eximia tamen comitas, quâ paucis concedit, principem locum reliquas inter obtinere videtur; & prout in captandis multorum benevolentis efficacissimus creditur, ita promeritas semel amicitias profusa liberalitate excolit. Oris faciendâ tantum valet, ut cùm Sacrum os solvit, pronas audientium voluntates liget. Dein amœno fecundus ingenio, in gravissimis Sacræ aequè ac Politicæ Republicæ negotiis musarum nullam à suo consortio arceat, nunquam solus habitans, utpote semper cum libris, librorum ipse futurus materia. Gravis incessus grandem in corpore mentem denotare videtur; planè ad Hispanorum modulum & virilem gravitatem, quam in suis exigunt, tam propè accedit, ut peregrinæ gentis amorem, longiori etiam inter illos commercio, homo licet Italus, facile aucuparetur, nec gravatè sui amatores fecit, quos eximiarum admiratores virtutum habuit. Ad hanc in Hispaniâ obeundam nunciaturam ab Innocentio XII, qui summam in hoc principe sapientiam suspiciebat, destinabatur; quam quidem sibi commissam provinciam tam gnaviter vir incomparabilis exequabatur, ut non aliter ex Hispaniâ revocandus videretur, quam sacrâ purpurâ in Summorum meritorum compensationem attributâ. Hæc se à Clemente XI, hujus principis perspectæ prudentiæ omnia tribuenti 17. Maj. An. 1706. condecoratum vidit. Redux ex Hispaniâ factus, patriam suam ex integro immutatam, & juris Austriaci, quæ bellorum vicissitudo est, factam vidit: adhæc principem Joannem Hieronymum Aquavivam, ducem Atriæ, suumque Germanum fratrem, in cujus perspectâ fortitudine Philippus V. tantum fidei collocaverat, ut eum Neapolitanæ militiæ cum summa potestate præposuerit, Romæ offendit, quò is, quas semel amplexus fuerat partes, cum fide tuitus sese contulerat. Verùm Eminentissimi Purpurati immeritum pectus maximo dolore pul-

F

sa

fabatur, cum Joannes Hieronymus triennio abhinc ex asperis calculi doloribus excederet, princeps utique dignissimus, qui in patriis seclibus exspiraret, nisi fatorum diuiculer eluctabilis necessitas aliud iussisset. Brevi postea Libitina necdum satiata novum funus superaddidit. Properabat magnis itineribus Romam Anno 1710. Julius Antonius Aquaviva, Eminentissimi Purpurati ex eius Sorore Dorothea non degener nepos, ut in Maximi avunculi amplexu rueret; Sed in medio itinere ardentissima febris correptus, ad coelos prius transiit, quam ad optatissimos avunculi aspectus devenire liceret. Jam audi orbis, quod obstupescas, & prudenti conjectura conjice, quam procul a fulmine sapientiae lauri absint. Decimo Septimo Junii anni millesimi Septingentesimi decimi quarti Eminentissimus Purpuratus in suis aedibus suburbanis, quas Albae magnificentissime exstructas possidet, cum quatuordecim magni nominis hospitibus mensa assidebat. Et ecce, subito se spissae nubes caelo intendebant, & internitentium fulgurum minae convivas conterrebant: mox atrocissima illa tempestas fulmen excussit, quod mentem tam nobili coronam cinctam, unacum cibis appositis ita absumpsit, ut nemo tamen convivantium, quod prodigii instar habitum est, vel minimum laederetur: adeo infra suum coelum fulmina serpunt, & nobiliora fata tot inclytis viris debebantur, quam ut caeli ignibus absumerentur. Subinde, ne quid ad summam gloriam maximo Purpurato deesset, grata tot meritis Hispania, eum suum in aula Romana principem ministrum, & potentissimi regni protectorem esse voluit; immo magis magisque tantos demeritura viros, principes Aquavivas ita in suos adoptavit, ut ad magistratus ecclesiasticos aequae ac forenses, per totum Hispaniarum regnum obeundos, jure indigenatus in eos translato, omnimode capaces regio indultu declararentur. Anno 1714. Eminentissimus purpuratus ad aulam Parmensem se conferebat, neosponsam Philippi V. Salutaturus, & regiarum nuptiarum solemnibus ipsemet interfuturus. Regii sponsi vices in solempni illa desponsatione Franciscus Farnesius Parmae & Placentiae Princeps obibat: aderat una Eminentissimus Purpuratus Gozzadinus, a Maximo Pontifice gratulatum missus Legatus a Latere, Admiratus tunc Eminentissimus Aquaviva fuisse dicitur pene stupendam in principe foemina sapientiam, quae omnes artes suo aut saeculi genio valentes mirifice calleret, quae praeterquam Italicè, Latinè etiam, Hispanicè, Gallicè & Germanicè tam probe loqueretur, ut multarum denique terrarum incola videretur; quae insuper venandi studio tantopere caperetur, ut omnes principissam Palatinam facile intelligerent, utpote Philippi Wilhelmi Electoris Palatini filia Dorothea Sophia Anno 1692. progenitam; quae demum pictoria arte summopere delectaretur, & in seipsa exactam virtutum aequae ac formae imaginem exprimeret. Anno 1720. Eminentissimus Purpuratus victoriam Hispanorum in Africa de Mauris reportatam trium dierum latitiam prosecutus est; primarium etiam vexillum, è maurorum manibus virtute Hispanorum ereptum, Clementi XI. muneris loco obtulit, qui eam de Affris victoriam multis deprædicabat, cunctos orthodoxos Principes pro muneris sui partibus animando, ut gladios in propria non nunquam iungula haud satis laudabiliter strictos eò denique dirigerent, unde major gloriae seges & orthodoxae religionis incrementum accresceret. Pergat modò Orthodoxa Hispania, & Sacra trophaea in Africa figat, aut per Orientales plagas novas victorias extendat; copias jungito Christianissima Gallia, aliquando tot victoriis sub Ludovico IX. eoque Sancto per Palestinam inclyta, Austria non deest; neque etiam ea, quae es pietate deesse potes, aut publicis Christiani orbis votis unquam defuisti. Tunc enimvero triumphatrix religio in Solymarum & Constantinopoleos moenibus sacra trophaea indubiè figet, nunquam gloriosius triumphatura, quam si juratos Christiani nominis hostes sub jugum mittat; Ea Votorum summa est Eminentissimi Purpurati Aquavivae, qui Larissae in Thessalia Episcopum ideo se aliquando denominatum sentit, ut aut magnanimum Achillem ibi progenitum exhiberet, aut novus in excelsio Olympo futurus Apollo cum omnibus Musis doctissimo verieret consortio.